

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี

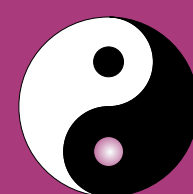
การสร้างความรู้

ด้านสุขภาพ

แพทย์แผนจีน 中医

ภาวะมีบุตรยาก

การรักษาด้วยแพทย์แผนจีน

ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี

จัดทำโดย นางสาวลัดดาวรรณ แซ่ลี้

ภาวะการมีบุตรยาก (Infertility)

หมายถึง เมื่อคู่สมรสที่มีความ
สัมพันธ์ทางเพศเป็นประจำเป็น
เวลา 12 – 24 เดือนขึ้นไป แล้ว
ยังไม่มี การตั้งครรภ์เกิดขึ้น โดย
ในระหว่างนี้ไม่มีการใช้การคุม
กำเนิดใด ๆ ทั้งสิ้น

การเตรียมตัวก่อนการรักษา ภาวะมีบุตรยากใน ผู้หญิง - ผู้ชาย

สำหรับการเตรียมตัวก่อนการรักษาในผู้
หญิง จำเป็นต้องตรวจทั้งหมด 3 ประเภท
ก่อนการรักษา คือ

1. การตรวจอุลตราซาวด์ที่ช่องท้อง มดลูก
และรังไข่ ในช่วง 1 สัปดาห์หลังประจำเดือน
หมด
2. การตรวจฮอร์โมนเพศ 5 ชนิด คือ FSH,
LH, Estradiol, Prolactin และ
Progesterone
3. การตรวจดูก่อนนำไปว่ามีการอุดตัน

ส่วนการเตรียมตัวก่อนการรักษาภาวะมี
บุตรยากในผู้ชาย จำเป็นต้องตรวจน้ำเชื้อ
อสุจีก่อน เพื่อดูว่าเชื้ออสุจิมีปริมาณมาก
หรือน้อยและมีความแข็งแรงหรือไม่

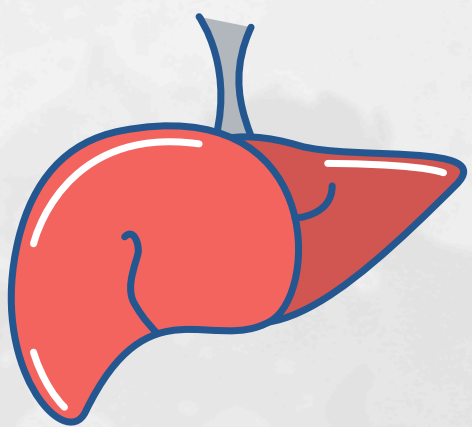
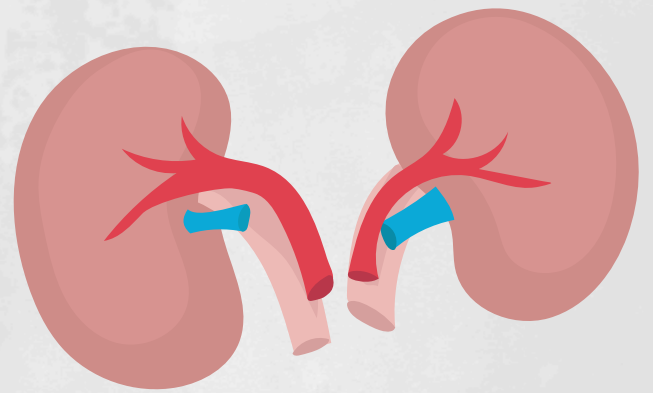

สาเหตุของภาวะมีบุตรยาก ตามการแพทย์แผนจีน

1. ไตบกพร่อง

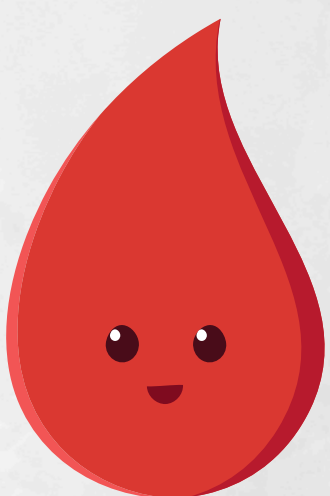
(ไตอิน-ไตหยาง)

ที่สำคัญคือ อิน - หยาง
ในร่างกายไม่สมดุลกัน

2. ชีบองตับอุดกั้น คือ การ
ที่ประจำเดือนมาก่อนหลัง
ไม่สม่ำเสมอ

3. เสลดเสมหะอุดกั้น มัก
พบในผู้ป่วยหรือบุคคลที่มี
รูปร่างอ้วน ประจำเดือน
ขาด ตกขาวผิดปกติ

4. เลือดคั่ง ส่งผลให้ท่อ
นำไปเกิดการตีบตัน หรือ
เยื่อบุมดลูกเจริญผิดปกติ

จุดฝังเข็มที่ใช้ในการรักษา ภาวะมีบุตรยากจุดที่ใช้บ่อย ได้แก่

– จุดกวานหยวน (CV4)

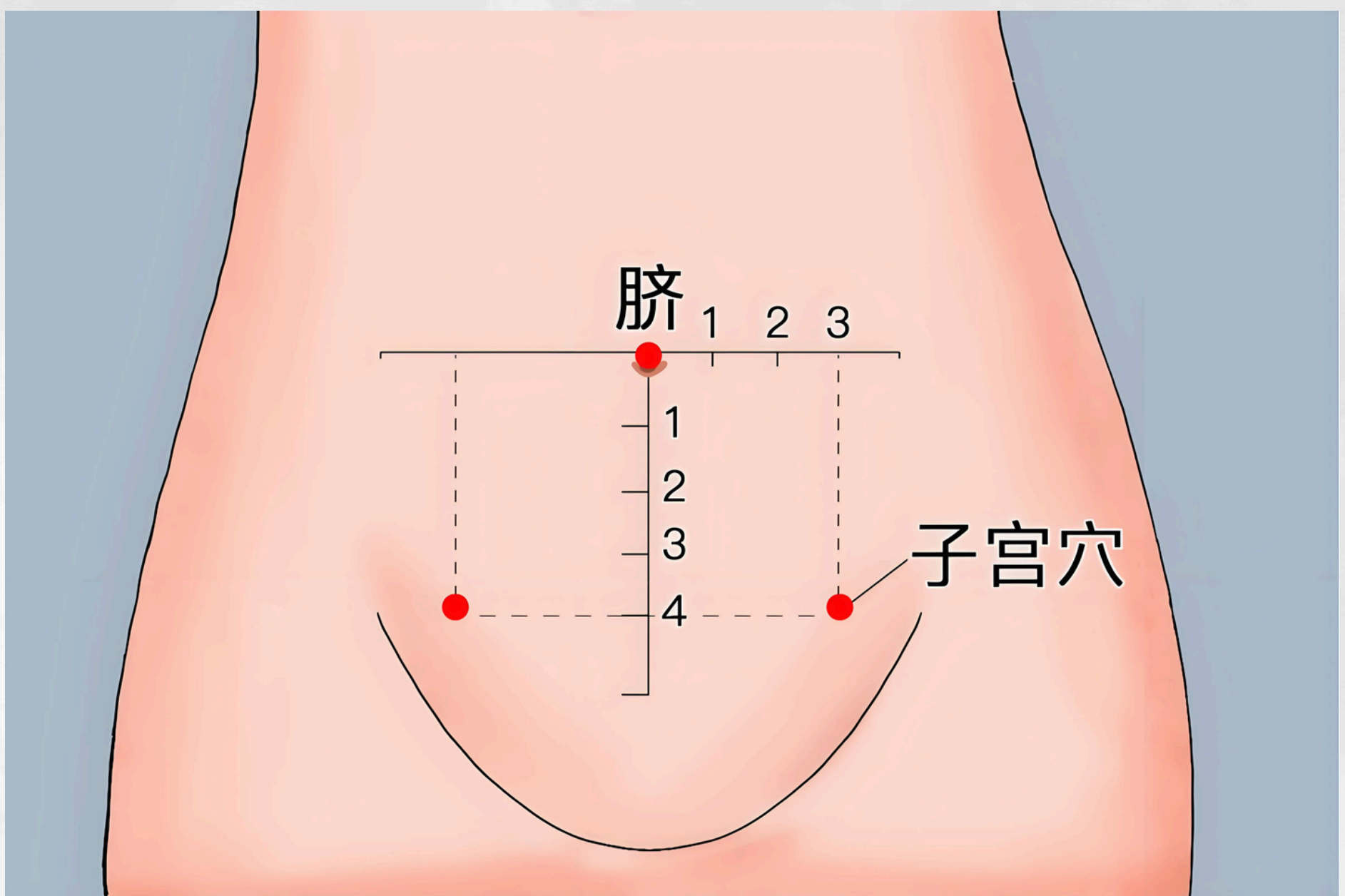
จุดอยู่บริเวณท้องน้อย

ถัดจากสะดือลงมา 3 ชู่น

– จุดซีไห่ (CV6)

จุดอยู่บริเวณท้องน้อย

ถัดจากสะดือลงมา 1.5 ชู่น

แนวทางการรักษา

แพทย์แผนจีน

แพทย์แผนจีนตรวจ วินิจฉัยโรค
หาแนวทางการรักษาตามศาสตร์
การแพทย์แผนจีน โดยใช้หลักการ
ที่เหมาะสมกับคนไข้แต่ละบุคคล
เช่น ฝังเข็ม ฉายยาสมุนไพรจีน
พร้อมแนะนำคนไข้ปรับเปลี่ยน
พฤติกรรมการดำรงชีวิตประจำวัน
ให้เหมาะสมเพื่อประสิทธิภาพ
ในการรักษา

เอกสารอ้างอิง

คลินิกการแพทย์แผนจีนหัวเฉียว. (2567, 2 กรกฎาคม). ภาวะมีบุตรยาก
กับการรักษาด้วยแผนจีน. เอกสารอ้างอิง

ปิยชาติ ทัศนวิโรจน์. (2569, 14 กุมภาพันธ์). ภาวะมีบุตรยาก ฝังเข็มตาม
รอบประจำเดือนช่วยเพิ่มโอกาสตั้งครรภ์ได้จริงหรือ?. Piyachart Clinic.
เอกสารอ้างอิง

โรงพยาบาลกรุงเทพ สำนักงานใหญ่. (2568, 10 ธันวาคม). ภาวะการมีลูก
ยาก. เอกสารอ้างอิง